

**Jaarverslag
Museum Kennemerland
2011**

Wandbord met een voor Velser Aardewerk bijzondere beschildering.
Op het middenveld het borstbeeld van een man en een vrouw met een bloem en een duif, op het plat en de rand,
schubben in de stijl van 16de-eeuwse schotels uit Deruta (Italië). Vervaardigd ca 1920 - 1929

Mei 2012
Westerhoutplein 1
1943 AA BEVERWIJK
T: 0251-214507
E: mk@museumkennemerland.nl
W: www.museumkennemerland.nl

Inhoudsopgave Jaarverslag Museum Kennemerland

Voorwoord	4
Bestuurssamenstelling	6
Werkers en werkgroepen	6
Huisvesting	7
Tentoonstellingen	8
Schenken	9
Aankopen, schenkingen en langdurige bruiklenen	10
Educatie	11
Archeologische Werkgroep Beverwijk-Heemskerk	12
Vrijwilligers	15
Bezoekcijfers	17
Slotwoord	18

Jaarverslag Museum Kennemerland 2011

Voorwoord door Miep de Wildt-van Overmeeren, wnd voorzitter

Het jaar 2011 was een jaar van veranderingen. Er waren wijzigingen op het bestuurlijke vlak, vele activiteiten om het museum op de kaart te zetten, en het verwerven van de benodigde financiën. De professionalisering van de organisatie werd aangepakt. Hiervoor Voor dit alles werden grote inspanningen verricht door alle vrijwilligers die het museum dragen.

Punt van grote zorg bleef de huisvesting. Het pand aan het Westerhoutplein zal, naar het zich laat aanzien, onderkomen van het culturele erfgoed in de regio blijven. Regelmatige gesprekken werden hierover met de gemeente Beverwijk gevoerd en zijn nog altijd gaande. De onzekerheid over het eigendom trekt een behoorlijke wissel op onze toekomstplannen. We hopen dat er in dit opzicht in 2012 duidelijkheid komt, want het museum in de huidige staat voldoet niet aan de eisen die gesteld worden aan een hedendaags museum.

Een eerste confrontatie met dit gegeven kwam van onze verzekeringsmaatschappij. Er werden aan de hand van een door de maatschappij opgesteld rapport weliswaar de nodige verbeterpunten aangebracht op het gebied van veiligheid, maar er is meer noodzakelijk om de registratie als erkend museum waar te blijven maken.

Financiële zaken

De financiën van het museum werden een punt van zorg door het intrekken van de toegezegde professionaliseringssubsidie over 2011 door de gemeente Beverwijk eind december 2010. Er werd een bezwaarschrift ingediend. Een afvaardiging van het bestuur werd in maart uitgenodigd voor een toelichting bij de commissie bezwaarschriften. Helaas kon ons bestuur de gemeente niet overtuigen van het al langer ingezette beleid. De professionalisering werd door de gemeente opgehangen aan de verhuizing naar de Schans. Naar onze mening onterecht, omdat de kwaliteitsbevordering van het museum een breed scala aan onderdelen betreft. Een goed vrijwilligersbeleid, verbetering van bestuurlijke know how, een goed registratiesysteem, een collectieplan, de programmering van gevarieerde tentoonstellingen, samenwerking met andere instellingen op het gebied van educatie aan de hand van een educatieplan waren in volle gang gezet. Financiële ondersteuning in deze professionaliseringsslag door de gemeente had een blijk van waardering kunnen zijn voor de vele inspanningen die onze vrijwilligers zich op al deze terreinen getroosten. Het bezwaarschrift werd na lang wachten uiteindelijk in juni afgewezen.

Een heuglijke gebeurtenis was het sponsorcontract dat we afsloten met Woningbouwcorporatie Pré Wonen. Wij konden door deze financiële steun ons tentoonstellingsprogramma verder ontwikkelen. Gesprekken over andere mogelijkheden tot sponsoring zijn in gang gezet.

De Vrienden van het Museum zorgden mede voor armslag waar het de instandhouding van de collectie betrof.

De visie op de toekomst, zoals omschreven in het verslag van 2010 blijft onverminderd van kracht.

Tentoonstellingen

In het kader van de professionalisering werd een begin gemaakt met de registratie van de bezoekers qua leeftijd en herkomst. De zomeropenstelling van het museum werd met twee maanden vervroegd.

Het museum is vanaf 1 april t/m 30 september geopend op woensdag-, zaterdag- en zondagmiddag van 14 – 17 uur. In de wintermaanden blijven de zaterdag- en zondagmiddag voorlopig gehandhaafd. Hiervoor was wel uitbreiding van het aantal gastheren en gastvrouwen noodzakelijk.

De tentoonstelling '**Gebouwen om van te houden**' liep tot en met januari van het verslagjaar. De burgers van Beverwijk werd in samenwerking met de gemeente een beeld voorgeschoteld van de gemeentehuizen door de eeuwen heen en men kon het ontwerp van het nieuwe stadhuis bekijken. Inmiddels hebben velen al het nieuwe stadhuis aan het Stationsplein bezocht.

Op 2 april was er de opening van de tentoonstelling '**50 jaar Pop in de IJmond**'. In het kader van verbreding van de doelgroepen was dit een geslaagd evenement.

Nieuwe elementen konden worden toegevoegd aan de wijze van exposeren door de aanschaf, met steun van de Rabobank, van audiovisuele middelen.

Het akoestische concert van De Binstangs - Beverwijks eerste grote popgroep die in 2011 haar gouden jubileum vierde – zorgde tijdens de opening voor een daverend succes, dat werd voortgezet in het grote aantal bezoekers gedurende de looptijd van de tentoonstelling.

Op 17 oktober was de opening van de tentoonstelling '**Beverwijk Sigarenstad**'. De collectie van Beverwijker Henk van Unen vormde de basis voor deze expositie die een mooi beeld gaf van de vergeten sigarenindustrie die in de vorige eeuw werk gaf aan honderden stadgenoten.

Het Historisch Genootschap Midden Kennemerland gaf gelijktijdig een boek uit over dit onderwerp.

Bij al deze tentoonstellingen en presentaties werd geput uit het registratiesysteem dat in dit verslagjaar geheel via het systeem van het Zijper Collectie Beheer Systeem (ZCBS) werd bijgehouden. Het Adlibsysteem blijft voorlopig als back-up gehandhaafd. Het ZCBS is volledig bedacht, ontworpen en gerealiseerd door Gerard van Nes, medewerker van het Zijper Museum te Schagerbrug. Veel musea, historische kringen en bibliotheken, voornamelijk in Noord-Holland maken inmiddels gebruik van dit registratiesysteem. Ook wij willen de heer Van Nes bedanken voor onze deelname aan dit systeem. Tevens zijn alle bezittingen en bruiklenen van het museum digitaal te bekijken op onze website; we beheren een enorme schat aan objecten, boeken en foto's voor de regio Midden Kennemerland.

Andere activiteiten

Het museum opende weer haar deuren voor de gebruikelijke jaarlijkse activiteiten om zo gratis mensen gratis kennis te laten maken met het erfgoed van de regio. Museumweekend in april, de Kunstroute, Beleef de IJmond en Open Monumentendag brachten veel bezoekers over de vloer van het museum. Nieuw was onze deelname aan de Rabobank fietsdag waar het museum als verrassingspost werd ingezet. Onze samenwerking (op educatief vlak) met NME en De Baak werd vervolgd.

Bestuurswijzigingen

De voorzitterspost werd tijdelijk intern waargenomen en in de loop van het jaar kwamen er een nieuwe secretaris en penningmeester bij. Naar een nieuwe voorzitter wordt dringend gezocht, helaas hebben verschillende oriënterende gesprekken niet geleid tot invulling van die functie. Ook ons verzoek aan de drie historische kringen in de regio onder hun leden, toch goed voor ruim 3000 mannen en vrouwen, iemand voor de post te werven, heeft niet tot resultaat geleid.

Van penningmeester Bertus Leussink werd afscheid genomen tijdens het vrijwilligersuitje.

De bestuursamenstelling per ultimo december 2011 wordt verder in dit verslag vermeld.

Bestuurswijzigingen

Per 1 juli 2011 is Ineke van Santen aangetreden als secretaris. Aad Kok deelde ons mee er per 1 februari 2012 mee op te willen houden als coördinator en actief bestuurslid. De dienstjaren zaten erop. Inmiddels heeft Ineke een aantal taken overgenomen, Aad zal in de loop van 2012 nog heel veel kleinere klussen aan Ineke overdragen. We zijn blij dat Aad als gastheer en rondleider bij ons blijft. Ook Miep de Wildt en Jannie Polak gaven tijdig aan per 1 maart 2012 hun bestuursfunctie op te willen geven. Aan Miep is gevraagd of zij nog als bestuurslid wil aanblijven voor de werkgroep educatie. Dit heeft zij geaccepteerd; zij zal in 2012 weer aan de bestuurstafel aanschuiven. Jannie blijft beschikbaar als deskundige waar het adviezen over het beheer van de collectie betreft.

Wij zullen allen missen, want naast de persoonlijkheid van een ieder, is daarnaast ook veel bestuurlijke kennis niet zo maar meer beschikbaar.

Ondertussen zijn we naarstig op zoek naar de invulling van de twee vacatures, voorzitter en conservator. We blijven hiervoor o.a. de regionale historische kringen benaderen, boren we onze contacten aan via andere kanalen zoals de Vrijwilligerscentrale.

Bestuurssamenstelling per 31 december 2011

Waarnemend voorzitter	Mevrouw H.F.E. de Wildt-van Overmeeren
Penningmeester	De heer L. van Dijk
Lid (juridische zaken)	De heer mr. E.F. van Bolhuis
Lid (huisvesting en veiligheid)	De heer J.D. Glazenburg
Secretaris	Mevrouw C.T.J. van Santen
Lid (conservator/tentoonstellingen)	Mevrouw drs. J.J.H. Polak
Vrijwilligers coördinator	De heer A.A.M. Kok

Werkers en Werkgroepen

- Archeologische werkgroep Beverwijk-Heemskerk
- Audiovisuele werkgroep
- Bibliothecaris
- Educatie werkgroep
- Fotowerkgroep
- Gastvrouwen en gastheren
- Werkgroep Onderhoud
- Museumregistratie
- Notulist(e)
- PR vrijwilliger
- Redactie/druktechniek
- Registratiegroep
- Rondleiders
- Systeembeheerder
- Vormgever
- Websitebeheerder
- Werkgroep Programmering Tentoonstellingen

Huisvesting

Koos Glazenburg

Eind 2010 ging er definitief een streep door de gedroomde verhuizing van Museum Kennemerland van het Westerhoutplein naar de Schans. Het exploitatierisico was te groot. Voor allen die zich hadden ingezet om dit project tot een goed einde te brengen, was de teleurstelling groot.

Het bestuur moest zich herpakken en energie genereren om met de bestaande huisvesting aan het Westerhoutplein aan de slag te gaan. De huisvesting is te krap en de inrichting van de accommodatie vraagt om een professionalisering.

Zijdelings werd het bestuur benaderd door een enthousiaste groep mensen die het museum graag wilden verplaatsen naar de Goede Raad Kerk aan de Arendsweg/Galgenweg. Het museum zou naast een aantal andere exploitanten een centrale rol moeten krijgen in dit enorme gebouw. Vooralsnog zijn deze plannen in de ijskast beland. Het bestuur vroeg zich overigens af, met de exploitatierisico's van de Schans nog in het achterhoofd, of de verhuizing naar de Goede Raad wel haalbaar was. Duidelijk is gemaakt aan de initiatiefnemers, dat het museum geen dragende rol kan spelen in het geheel.

Blijft dus over de huisvesting aan het Westerhoutplein. Een mooi en historisch gebouw op een mooie locatie. Graag zou het bestuur het museum zien gehuisvest in dit pand eventueel uitgebreid met het achterliggende gebouwtje, ook eigendom van de gemeente, maar verhuurd aan een derde.

Er heeft in 2011 een aantal gesprekken plaatsgevonden op het stadhuis, waarbij de centrale vraag aan de gemeente was wat zij van plan is met het gebouw. Blijft het pand in eigendom van de gemeente of wil de gemeente het pand verkopen aan een particulier? Particuliere interesse is aanwezig. Het is uitermate frustrerend, dat het niet mogelijk is geweest gedurende het gehele jaar 2011 een uitspraak van de gemeente te krijgen. Tot op de dag van vandaag! Enerzijds vraagt de gemeente het museum om professionalisering en anderzijds wordt het onmogelijk gemaakt om aan de slag te gaan.

Onderhoudstechnisch zijn we als bestuur tegen een aantal zaken aangelopen in 2011. De CV-installatie werd afgekeurd en moest worden vervangen. Op grond van de huurovereenkomst kwamen de kosten voor rekening van de gemeente.

De verzekering van de inboedel kwam met een dringend rapport. Om de verzekering niet kwijt te raken moest er een aantal zaken worden aangepakt. Het ging hierbij om de werkvaardigheid van de automatische brandmeld-/inbraakinstallatie, de draagbare brandblussers en brandslanghaspels, de elektrische installatie en de veiligheid van vitrines van in het bijzonder de zeer waardevolle geëxposeerde stukken. Indien deze zaken niet zouden worden opgepakt dan zou de verzekering ingaande 29 september 2011 worden beëindigd.

De brandmeld-/inbraakinstallatie werd vooralsnog goedgekeurd, maar is wel op korte termijn aan vervanging toe. De elektrische installatie heeft een NEN 3140 keuring ondergaan waarbij de stoppenkast werd afgekeurd. De stoppenkast is op kosten van de verhuurder vervangen. De brandblussers zijn vervangen door nieuwe en de brandslanghaspels zijn gekeurd.

De verzekering is gelukkig gecontinueerd.

Tentoonstellingen

Drs. Jannie J.H. Polak

De werkgroep tentoonstellingen bestond dit jaar uit Jan de Wildt, Roel van Gulik, Gerard Hagen en Jannie Polak. De werkgroep organiseerde twee tentoonstellingen

'50 jaar Pop in de IJmond' en **'Beverwijk Sigarenstad'**.

De tentoonstelling **'Gebouwen om van te houden'** eindigde op 30 januari.

Van 3 april t/m 11 september 2011 werd de tentoonstelling **'50 jaar Pop in de IJmond'** georganiseerd. Aanleiding was een bericht in de krant over het 50-jarig jubileum van rockgroep de Bintangs die in de jaren zestig aan de wieg stond van het Popgebeuren in de IJmond. De popscène in de IJmond en de Bintangs werden dan ook het onderwerp voor de tentoonstelling. Omdat het museum bijna geen objecten of infomateriaal over dit onderwerp had, werd een oproep gedaan in de regionale kranten. Dit leverde, naast bruiklenen van museum RockArt en de poparchieven Beverpop en Pop Archief IJmond, veel interessant materiaal op.

De opening op 3 april was spectaculair! Frank Kraaijeveld, Dagomar Jansen en Meine Fernhout speelden onvervalste, akoestische Rock!

In twee zalen werd de geschiedenis van de Bintangs tijdens de vele optredens in hun 50-jarig bestaan gevolgd. Het boek met verhalen over de band door Frank Kraaijeveld, (Fifty Fifty, met LP en CD) was de leidraad. Te zien waren de eerste single en LP, veel foto's, anekdotes, de plaatsen waar de band optrad en de vele hits die de band gemaakt heeft.

Beelden van optredens waren te zien in een film, de originele muziek uit de jaren '60, '70 en '80 was te beluisteren aan een 'echte' platenbar.

In een derde zaal werd er aandacht besteed aan het lokale popgebeuren in de IJmond. In Kennemerland ontstonden onnoemlijk veel bandjes die optraden in buurthuizen en sociëteiten. Foto's van bands, platenhoezen, kleding uit de jaren 60, posters, muziekinstrumenten, maar ook de bekende transistorradio en platenspelers uit die tijd waren er te zien.

Maandenlang was het fenomeen '50 jaar Pop in de IJmond' een hot item in de regio: er was het jubileumoptreden van de Bintangs in Paradiso, de tentoonstelling in Museum Kennemerland, optredens van lokale bands in Camille en alweer de Bintangs op het Juttersfeest in Wijk aan Zee.

Dat de regionale geschiedenis van de popmuziek nog steeds bij veel mensen leeft, is wel gebleken uit het bezoekersaantal (ruim 1000 bezoekers) en de enthousiaste reacties in het gastenboek.

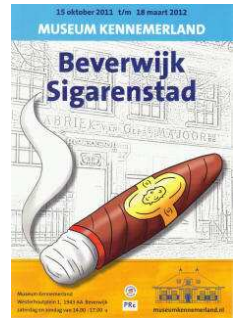
De tentoonstelling **'Beverwijk Sigarenstad'** duurde van 15 oktober 2011 t/m 18 maart 2012.

Na de Pop een heel ander onderwerp: de sigarenindustrie in Beverwijk. In het begin van de vorige eeuw bestond er een bloeiende sigarenindustrie in Beverwijk waar tot nog toe weinig bekend over was.

Dankzij verzamelaar Henk van Unen en schrijver Cor Castricum werd dit hiaat opgevuld. Samen schreven zij een boek over de sigarenindustrie in Beverwijk. Het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland gaf het boek uit. Inmiddels zijn er al 500 exemplaren van dit interessante boek verkocht. Het boek en de uitgebreide collectie van Henk van Unen vormden het uitgangspunt voor de tentoonstelling. De collectie gaf een prachtig beeld van een bedrijfstak die in de periode voor de Tweede Wereldoorlog in de regio Midden Kennemerland heeft gebloeid. Het bedrijf van de familie Majoor was, met meer dan 300 werknemers de grootste, maar er waren ook ongeveer 25 kleine familie bedrijfjes.

Op 15 oktober opende Johan Majoor, zoon van een van de vroegere eigenaren, de tentoonstelling. Sigarenkisten, etiketten, sigarenbandjes, reclame borden, kasboeken waren er te zien, maar ook het sociale aspect en de werk-omstandigheden van de werknemers werden in de tentoonstelling uitgewerkt. Naast de uitgebreide verzameling van Henk van Unen kon het museum ook beschikken over de privécollectie van Johan Majoor. Vooral de zelf ontworpen sigarenkistetiketten waren heel bijzonder.

Tijdens de tentoonstelling werd er een demonstratie sigaren maken georganiseerd.

Op uitnodiging van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland en Museum Kennemerland bracht meester-sigarenmaker Jan van Gisbergen het oude ambacht weer even tot leven. Hij liet zien hoe vroeger met de hand sigaren gemaakt werden.

Er was veel belangstelling voor deze tentoonstelling, bijna 800 mensen kwamen kijken! Uit de reacties in het gastenboek bleek, dat velen niets van deze bedrijfstak in Beverwijk afwisten. Anderen haalden herinneringen op aan opa's en vaders die in de tabaksindustrie hadden gewerkt.

Tijdens een live uitzending van Radio Beverwijk op 29 oktober vanuit de Grote Kerk kreeg ons bestuur uitgebreid de gelegenheid om over dit onderwerp te praten en ook regelmatige aandacht in de regionale pers stimuleerde velen tot een bezoek aan het museum.

De tentoonstelling heeft een vergeten stukje geschiedenis weer zichtbaar gemaakt!

Schenken

Veel particulieren hebben ook dit jaar het museum waardevolle of interessante objecten geschonken.

Vaak was een tentoonstelling de aanleiding om relevante objecten te schenken.

Tijdens de tentoonstelling 'De vlag uit, 65 jaar Bevrijding in Midden Kennemerland' ontving het museum onder andere stamkaarten, bonnen en een DVD over WO II.

Naar aanleiding van de tentoonstelling '50 jaar Pop in de IJmond' kreeg het museum Lp's, foto's en krantenartikelen over de rockband de Bintangs.

Ook tijdens de tentoonstelling 'Beverwijk Sigarenstad' ontving het museum objecten zoals een sigarenplank en een sigarenknipper.

Overige schenkingen bestonden uit een vaas van de Kennemer Potterij, een schilderij van Jan van der Schoor, documenten en objecten met betrekking tot de Beverwijkse middenstand en industrie.

Aankopen, schenkingen en langdurige bruiklenen

Aankopen

Aangekocht werden een ets van IJserinkhuijsen en een plakkaat van de Vroedschap van Beverwijk.

Bruiklenen

- Voor de collectie archeologie kreeg het museum acht objecten in bruikleen.
- De maquette van Heemskerk werd aan de rechtmatige eigenaar geretourneerd.
- Voor een tentoonstelling bij Parterre in Velsen-Zuid werden tien objecten uitgeleend.

Schenkingen

R. Daniëls

31298 Schilderij herinnering J. vd Schoor

Werkplaats de Rel (Wijk aan Zee)

31303 DVD WO II

M. de Wildt - van Overmeeren

31323 Beker Gasbedrijf Beverwijk e.o.

31324 Embleem Gasbedrijf

31325 Theebon Gasbedrijf

31328 Doos zeepstukken

J. de Wildt

564 Lijst inwoners WaZee

C. Castricum

31326 Stamkaarten

dhr. de Bats

31327 Plakboeken knipsels

A. van Dongen

31355 Sigarenmal

mw Strijker

31356 Papieren kolenzak

dhr/mw Grapendaal

31364 Stempel Gasfabriek

J.A. Smit

31438 Vaas Gellings

J. van der Linden (Gem. Beverwijk)

vier boeken Gemeentewet van Loenen

H. Bleeker

Krantenartikel. Bintangs

Educatie

Gerard Hagen, Aad Kok en Miep de Wildt-van Overmeeren

Stagiaire

In de eerste maand van 2011 heeft Marcia de Bruin haar stage bij Museum Kennemerland afgerond.

Haar educatieve plan had een tweeledig doel: hoe beleven de vrijwilligers hun werk bij het museum en wat verwachten de onderwijsinstellingen en stichtingen voor naschoolse opvang van ons.

Marcia gaf een uitgebreide presentatie van haar onderzoek onder de vrijwilligers.

De archeologische workshop die zij ontwikkelde voor leerlingen van de groepen 3 en 4 van basisscholen werd gehouden op vrijdag 14 januari.

Een gedegen opgezet werkrooster gaf ruimte voor een introductie met PowerPoint en een lesbrief met vragen die beide in het museum plaatsvonden. Daarna was het tijd voor een bezoek aan Kinderboerderij de Baak waar de leerlingen aan de slag gingen met het determineren van potscherven, het in elkaar zetten van de scherven tot het oorspronkelijke voorwerp en de registratie hiervan.

Mevrouw Ria Vet van de archeologische werkgroep Beverwijk-Heemskerk leverde de nodige deskundigheid bij dit project.

Overigens is de samenwerking met De Baak in het verslagjaar geïntensiveerd en zullen we in 2012 meerdere activiteiten gaan ondernemen.

Marcia nam op 24 januari afscheid van het museum. Wij zijn blij dat zij als reserve bij de ontvangst van scholen op onze vrijwilligerslijst wil blijven staan.

Onderwijs

De eerste contacten over een samenwerking met het basisonderwijs bij een project over het leven in de 18^e eeuw gekoppeld aan het jaar van de Buitenplaatsen dat in 2012 van start gaat, werden door Marcia gelegd. Dit project laat de leerlingen van groep 7 van 6 basisscholen kennis maken met de objecten die het museum over die tijd heeft verzameld.

Een lesbrief werd uitgewerkt door een professional. De scholen ontvingen daarvoor een subsidie van de Provincie Noord Holland.

Basisschool het Kompas en De Sleutelbloem zijn dit jaar op bezoek geweest, elk met twee groepen van 28 kinderen. De lesbrief en het bezoek waren een succes.

Traditiegetrouw kwamen de leerlingen van het Kennemer College weer op bezoek voor een Rondje Cultuur en verleenden leden van onze werkgroep hun medewerking bij de kennismakingsdagen in september.

Gelukkig zal het Rondje Cultuur voorlopig nog via de gemeente Heemskerk worden gecoördineerd.

In het najaar deed de Stichting Welschap Heemskerk een verzoek bij de zeven locaties voor naschoolse opvang een archeologische workshop te houden. Via onze stagiaire Marcia hadden zij van de mogelijkheid gehoord. Deze grote klus werd door de archeologische werkgroep Beverwijk-Heemskerk aangepakt.

Overige groepen

Er is een duidelijke stijging te zien van het aantal bezoeken dat volwassenen in groepen brengen aan het museum. Familiereünies, uitstapjes van verenigingen en dergelijke zorgen voor gasten die vaak voor de eerste keer kennismaken met het culturele erfgoed in de regio Midden Kennemerland.

Educatienetwerk Provincie Noord-Holland

De Provincie is in dit jaar gestart met een aantal interessante bijeenkomsten voor organisaties die zich bezig houden met cultuureducatie.

Wij bezochten de bijeenkomsten in respectievelijk het Provinciehuis te Haarlem, het Rosa Spierhuis in Bussum en de Toneelschuur te Haarlem.

Cultuureducatie is een belangrijk onderwerp geworden en het is zaak om de handen ineen te slaan nu er kaalslag dreigt op het gebied van financiering van cultuur door de landelijke overheid.

Het Museum Kennemerland is zich daar terdege van bewust en ervaart deze bijeenkomsten als zeer nuttig.

De contacten met zowel de provincie als de Cultuur Compagnie die de motor zijn in dit geheel zullen dan ook hoog op onze agenda blijven.

Archeologische Werkgroep Beverwijk-Heemskerk

Roel van Gulik, voorzitter

Graven en waarnemen

In Heemskerk verleende de werkgroep assistentie bij een opgraving door het RAAP Archeologisch Adviesbureau. Gegraven werd er op het terrein van aan te leggen waterpartijen tussen de M. van Heemskerckstraat en de J. Poststraat. Onze werkzaamheden bestonden uit het couperen van paalgaten. De paalsporen vertoonden geen structuren. Wel werd duidelijk dat we in of bij een IJzertijdnederzetting zaten, met omliggende akkers.

Verder is de vijver achter het nieuwe gemeentehuis nagezocht en de beek naar de sloot bij de kruising van de Zaalberglaan.

De uitbreiding van de begraafplaats Eikenhof, aan de zuidzijde van de Marquettelaan, werd bekeken. Er kwamen oude tuinpercelen tevoorschijn en wat eigentijdse vondsten. Door het RAAP was hier een proefsleuven onderzoek uitgevoerd. Aan het RAAP gaven we informatie over het gebruik van de gronden en de tuinbouw in het algemeen in dit gebied.

Bij het bedrijventerrein aan de Westelijke Randweg, tussen de Rijksstraatweg en de Kleine Houtweg, zijn aan de zuidkant twee waterbergingen aangelegd. Zichtbaar waren humusbandjes en veenlaagjes; verder geen vondsten.

In Beverwijk inspecteerden wij in de Graaf Janstraat een kabelgoot. We vonden er een bodem van een steengoed kannetje en scherven van rood aardewerk.

Aan het Meerplein, tussen de Wijckermolen en de spoorlijn, werd een riool aangelegd voor een nieuw parkeerterrein. In het vlak zagen we de resten van een beschoeiing en een puinverharding met stenen van de formaten 31x14x7 cm en 28x13x5 cm (*kloostermop*).

Er is hier nooit een kade geweest maar enkel een talud met een beschoeiing. Uit een grondboring bleek dat er nog aanslibsel van het Wijkermeer aanwezig is. Daarboven ligt een pakket zwarte klei, vol humus, van 80 cm dik. De beschoeiing is over 12 meter waargenomen ter hoogte van de Bootmanszij. De hoogte van de beschoeiing is 30 cm, met aan de achterzijde palen. De afstand tot de betonnen rand van het viaduct is 7,10 meter.

Elders op dit terrein is door Hollandia Archeologie B.V. een proefsleuven onderzoek uitgevoerd.

Aan de Breesstraat volgden wij de verbouwingen of aanbouwen van de panden nr. 86, 96 en 95-97. Opvallend zijn altijd de oude funderingen waarop de muren van de huidige panden zijn gebouwd. Soms zijn daar ook nog hele of halve *kloostermoppen* (middeleeuwse bakstenen) in verwerkt.

Op het parkeerterrein aan de Dellaertlaan, achter het voormalige Stadskantoor is een put van circa 5 meter diep gegraven. In de wanden waren humeuze laagjes en overstuivingen te zien. Uit een eerder uitgevoerd booronderzoek was gebleken dat verder archeologisch onderzoek niet nodig was.

Educatie

Op 14 januari werd in Museum Kennemerland (met welke instelling wij als werkgroep nauw samenwerken) voor de leerlingen van groep 3 en 4 van de Basisschool De Lunetten een archeologische dag georganiseerd. Als eerste kregen de leerlingen een PowerPoint presentatie over archeologie, vervolgens gingen ze op speurtocht door het museum met een vragen/opdrachtenlijst en als laatste kregen ze instructie een workshop potten plakken op een locatie buiten het museum. Marcia de Bruin, een stagiaire van het museum, was de initiatiefneemster van de dag. De werkgroep heeft Marcia geholpen met het maken van de PowerPoint presentatie en verleende op de dag zelf de nodige hulp.

Op de OBS De Karibou heeft de werkgroep op 19 en 20 januari voor de groepen 1 en 2 verteld over de ondergang van kasteel Oud Haerlem. Het spannende verhaal over het beleg en de afbraak van het kasteel zorgde voor een ademloos publiek. Na afloop mochten de kinderen ook archeologische vondsten bekijken en aanraken. Vooral botten en kogels trokken hierbij de aandacht. De groepen 3 en 4 kregen hetzelfde verhaal voorgeschoteld maar in een wat volwassener versie en met een PowerPoint presentatie over archeologie. Ook hier trokken de voorwerpen veel aandacht maar er werden ook heel veel vragen gesteld. Een teken dat de kinderen het een interessant onderwerp vonden.

Groep 6 van de OBS De Karibou kreeg een PowerPoint presentatie over archeologie in het algemeen en over Heemskerk in het bijzonder.

De drie archeologische monumenten kwamen hierbij uitgebreid aan bod plus het feit dat er zoveel kastelen in Heemskerk hebben gestaan. Ook hier waren de vondsten die ze mochten vasthouden erg in trek. Aansluitend werd een bezoek gebracht aan het Historisch Huis van de Historische Kring Heemskerk waar de geschiedenis van Heemskerk uitgebreid bekeken en besproken werd.

Voor de groepen 5, 6, 7 en 8 van de OBS Het Rinket gaven we op 7 maart PowerPoint presentaties. Het spannendste voor de kinderen was toch wel het feit dat hun school gebouwd is op een voormalige buurtschap het 'Hoge Werfje'. Ook dat er in Heemskerk meerdere kastelen hebben gestaan is voor de meeste kinderen nieuw. De drie archeologische monumenten in Heemskerk waren zo interessant dat de kinderen aan hun ouders gingen vragen om er een keer een bezoek te brengen.

Voor de opening van het nieuwe gemeentehuis van Heemskerk, in september, is door de Historische Kring Heemskerk een vitrine in de hal van het gemeentehuis ingericht. De vitrine is gevuld met allerlei aspecten van de geschiedenis van Heemskerk met als titel 'Allemaal Heemskerk'. In de vitrine was ook een aantal archeologische vondsten te zien die door de werkgroep via Museum Kennemerland in bruikleen zijn gegeven.

Buitenschoolse opvang

Voor de Stichting Welschap Heemskerk heeft de werkgroep in de periode oktober t/m december 7 bijeenkomsten gegeven voor in totaal 121 kinderen. Het betrof hier de buitenschoolse opvang. De bijeenkomsten bestonden uit twee onderdelen. De kinderen boven de 7 jaar deden mee aan het puzzelen en plakken van scherven en de kinderen onder de 7 jaar gingen 'schatgraven' in de zandbak. Het potten plakken met de kinderen van boven de 7 jaar was een succes, vooral omdat de kinderen de zelfgeplakte 'archeologische vondsten' mochten behouden.

Informatie

Aan het PWN gaven we informatie over de cultuur historische waarde van het voormalige huis De Vlotter in verband met plannen voor herinrichting van dit gebied.

Een inwoner van Heemskerk vond op het strand een fragment van een schotel met afbeelding van een kat met een menselijk gelaat. Het is een zogenaamde parodieafbeelding uit rond 1800, gemaakt in Friesland.

RAAP Archeologisch Adviesbureau informeerden wij over onze waarnemingen op de Dorpsweide in Wijk aan Zee t.b.v. een voorgenomen archeologisch booronderzoek.

Broekpolder

In het wijkcentrum Citadel werd de lezingencyclus over de opgravingen in de Broekpolder met 3 lezingen in januari en februari voortgezet: dr. Marjolijn Kok over Offerplaatsen en het rituele landschap in de Broekpolder, drs. Silke Lange over De Houtvondsten en het verhaal er achter en ing. Marieke Adrichem over het ontstaan van het wijkpark De Vlaskamp op het archeologisch monument. De lezingen werden steeds door ongeveer 40 belangstellenden bezocht. Er is nog een plan om een tentoonstelling met de vondsten in het wijkcentrum in te richten.

Radio

Voor de microfoon van Radio Heemskerk traden we op zondag 10 april op in het programma 'de Historisch Kring'. In dit programma vertelden wij over onze archeologielessen op de basisscholen.

In de serie 'Historische Verkenningen' op Radio Beverwijk gaven we op 10 januari een 2 uur durend interview over archeologie. Voor dezelfde omroep waren we aanwezig voor een programma vanuit de Grote kerk in Beverwijk op 29 oktober.

Met bijdragen van Jaap Hendrikse en Ria Vet

Vrijwilligers

Aad Kok vrijwilligerscoördinator

Aan het eind van het jaar 2011 werden er 48 vrijwilligerstaken door 38 personen uitgevoerd. Dit getal lijkt tamelijk stabiel te zijn. Sommige vrijwilligers nemen meerdere taken op de schouders. Dit jaar is er de Werkgroep Tentoonstellingen bijgekomen: vier tot vijf vrijwilligers, o.l.v. de conservator, besteedden vele dagen en dagdelen aan het maken van nieuwe plannen, het uitvoeren ervan en het realiseren van twee fraaie geplande tentoonstellingen. Voor het uitvoeren van technische klussen kunnen zij terugvallen op 2 nieuwe vrijwilligers die hun ervaring en handigheid kunnen aanwenden op gebied van klein onderhoud en tentoonstellingsopbouw.

Er kwamen 5 vrijwilligers bij en er vielen er 2 af. Van de eerste groep waarderen we het dat zij hun krachten aan het museum willen wijden en voor de twee anderen geldt dat wij onze dank uitbrengen voor wat zij voor Museum Kennemerland (vaak in een lange reeks van jaren) hebben willen betekenen. Museum Kennemerland is kennelijk een organisatie met een grote stabiliteit. Zeker negen namen op de vrijwilligerslijst staan daar al meer dan 15 jaar op; we willen deze vrijwilligers hiervoor van harte bedanken.

De werkgroep Museumregistratie werkt alweer een paar jaar aan de realisatie van de registratie van al onze museale objecten. De werkgroep heeft er nog niet zo lang geleden voor gezorgd dat de aanvraag voor onze registratie als erkend museum kon worden ingediend en verkregen werd. Vaak komen de leden van de werkgroep meerdere keren per week naar het museum.

De leden van de fotowerkgroep zijn op maandagmiddag in het museum om de gigantische klus van de fotoregistratie te klaren. Gestraag werken zij voort aan de conservering en registratie van oude foto's. Een van de doelstellingen is in het afgelopen jaar grotendeels bereikt. Op onze website is sinds enige tijd de "Beeldbank Museum Kennemerland" (met dank aan de heer Van Nes van het Zijper Collectie Beheer Systeem) te raadplegen. Duizenden foto's uit ons archief zijn er al te zien (en te downloaden), honderden zullen er nog volgen.

De gastvrouwen en gastheren zagen hun taken nog verder uitgebreid. In oktober 2008 werd de openstelling al uitgebreid tot alle zaterdagen van het jaar, dus ook in de wintermaanden. Dat was destijds een eis voor het verkrijgen van de registratie als "erkend museum". De openstellingstijden op woensdag tijdens de zomermaanden, begint sinds 2011 op 1 april, dit was 1 juni. Dit om verdere professionalisering te bewerkstelligen. Het blijkt dat velen ook op woensdag cultureel op stap willen gaan.

In 2011 traden er twee vrijwilligers van deze groep terug, maar er kwamen er drie bij.

Dankzij de inzet van als rondleiders optredende gastheren konden 8 groepen met totaal 197 bezoekers worden ontvangen. Volgens het gastenboek komen de deelnemers aan deze rondleidingen, meestal op andere tijden dan de normale openstelling. Zij zijn bijna altijd unaniem enthousiast over ons museum en de rondleidingen zelf. Het zijn groepen die een familie- of andere reünie organiseren, of er hun verjaardag of jubileumfeest mee aankleden, of gewoon met de vereniging een kijkje in het museum komen nemen.

Over de rondleidingen / bezoeken van scholieren brengt de educatieve werkgroep haar eigen verslag uit.

In het jaarverslag 2008 stond een korte loftuiting over de “onzichtbare” vrijwilligers. Zij deden en doen nog steeds hun werk voor het museum in stilte. Het is een goed moment om ze nog eens te noemen.

Onze amateurarcheoloog werkt aan de registratie van archeologische objecten. Zijn vrouw helpt hem daar nog steeds bij. Onze nieuwe bibliothecaris is bezig met de registratie van onze bibliotheekboeken.

Onze ervaringsdeskundige op het gebied van “Velser Aardewerk” is nog steeds bereid zijn kennis met het museum te delen en treedt in voorkomende gevallen nog steeds graag op als rondleider. Wie weet verschijnt er weer een boek of catalogus over deze/onze museumobjecten van zijn hand.

De website van ons museum, wordt thuis bijgehouden door de webmaster, een “misstress” .

Een andere, stille medewerkster is onze public-relations deskundige die altijd bereid is een persbericht in elkaar te zetten en ervoor te zorgen dat we tussentijds – lopende een tentoonstelling – wat extra aandacht in de pers krijgen, waardoor het bezoekersaantal positief wordt beïnvloed.

Onze vormgever zorgt voor de fraaie affiches, uitnodigingen.

Koffie, thee, koekjes, suiker, afwasmiddelen etc. wordt gehaald door een van onze gastvrouwen, en als zij niet kan, doet een tweede het.

De volle vuilniszak (Museum Kennemerland heeft geen plaats voor een grijs- of groenbak) wordt door iemand meegenomen. De vuile was van het museum wordt door een van de vrijwilligers thuis in de wasmachine gestopt.

Een van de drie gealarmeerde speciale sleutelbeheerders snelt zich desnoods 's nachts naar het Westerhoutplein voor het afhandelen van het zoveelste valse alarm.

Zo kunnen we misschien nog wel even doorgaan.

Alle stille werkers bedankt voor hun stille klussen in 2011 en al die jaren ervoor!!

De samenwerking met “Vrijwilligerswerk Gewoon Doen” leverde in 2011 een aantal goede contacten op.

Op 25 november ontmoetten 29 vrijwilligers elkaar in Slot Assumburg tijdens het jaarlijkse vrijwilligersuitje. Pierre Jansen van de HKH verzorgde een interessante rondleiding door het coulissen kasteel aan de Tolweg te Heemskerk. Het kasteel heeft tegenwoordig de functie van “StayOkay hotel”. In onze jeugd jaren werd het gewoon een Jeugdherberg genoemd. Tijdens de maaltijd die daar voor ons verzorgd werd, ontstond een gemoedelijke sfeer. We namen op hartelijke wijze afscheid van de heer B. Leussink. Het was een goede vrijwilligersavond 2011.

Het was een goed vrijwilligersjaar dankzij alle vrijwilligers.!

De bezoekersaantallen van Museum Kennemerland

Jaar	Volbetalend	Halfbetalend	Gratis	Lid HGMK	Totaal
2006	153	61	1.073	178	1.465
2007	447	136	884	204	1.671
2008	408	183	1.276	181	2.048
2009	449	194	884	97	1.624
2010	282	233	791	112	1.418
2011	293	506	1039	128	1966

Bezoekersaantallen website

Jaar	Bekeken pagina's	Bezoekers	Herbezoekers
2006	8.136	2.873	781
2007	28.291	6.506	1.943
2008	28.789	7.690	2.250
2009	14.056	5.035	1.576
2010	14.925	6.105	2.477
2011	10.550	5.687	1.643

Slotwoord

Het jaar 2011 was een jaar van herpakken. Het bestuur heeft in de nieuwe samenstelling vele uren aan het voortbestaan van het museum besteed. Hierbij konden wij rekenen op de steun van alle vrijwilligers, die zich onverminderd actief hebben ingezet voor het culturele erfgoed dat aan het Westerhoutplein gekoesterd wordt.

We werden genoodzaakt om onze plannen te wijzigen waar het de huisvesting betrof en dat was een teleurstelling die enige tijd nodig had om verwerkt te worden. Anderzijds gaf het een goed en vertrouwd gevoel dat het voormalige gemeentehuis van Wijk aan Zee en Duin onze thuisbasis kon blijven. Het bruist er van de activiteiten en onder het stijgende aantal bezoekers zijn er velen die voor de eerste keer de drempel over stappen en zich verbazen over de rijke schat aan erfgoed die wij hebben.

Dat geeft ons de energie om ook in 2012 vol goede moed verder te gaan.

Onze Vrienden van Museum Kennemerland, de bedrijven die ons steunden in geld en natura en de gemeente Beverwijk die ons een waarderingssubsidie verstrekt, kunnen er van verzekerd zijn dat wij deze steun in hoge mate waarderen. Wij zien hierin een teken dat het bewaren van de rijke geschiedenis van deze regio ook hen ter harte gaat.

Het bestuur

